

LIKVORIN IRTOSOLUTUTKIMUS

Li-Syto, 4059

Tiedustelut: Tekniset ohjeet: Patologian laboratorio, Sytologian tekniikka, puh. puh. 044-7113486, Patologian laboratorio, näytteiden vastaanotto puh. 044-7113482.

Yhteyshenkilöt: Patologian erikoislääkäri Essi Ikonen (puh. 044-7113474, essi.ikonen@kuh.fi), patologian erikoislääkäri, apulaisylilääkäri Tuomas Rauramaa (puh. 044-7113478, tuomas.rauramaa@kuh.fi), patologian erikoislääkäri Jaana Rummukainen (puh. 044-7113974, jaana.rummukainen@kuh.fi) ja klinikaylilääkäri Vesa Kärjä (puh. 044-7113471, vesa.karja@kuh.fi)

Indikaatio: Keskushermoston erilaiset kasvaintaudit ja ei-neoplastiset prosessit, kuten tulehdukset ja infektiot, demyelinisoivat tilat, hermokudosvauriot tai verenvuotoepäily. Metastaasit solideista kasvaimista näkyvät usein likvorin solukuvassa, kun taas primaaristen keskushermostokasvainten osoittamiseen menetelmä on epäherkkä. Kuitenkin glioblastooma ja medulloblastooma lähettävät melko usein soluja likvoriin.

HUOMIOITAVAA!

Epäiltäessä akuutin lymfooman keskushermostonaffisiota, suositellaan tuorenäytteen lähettämistä välittömästi näytteenottamisen jälkeen hematologian laboratorioon blastisolujen tutkimusta ja immunofenotyyppitystä varten. Katso Islab -tutkimukset **Li-Blastit (1190)** ja **Li-LMark (4791)**.

Lähet: Sähköinen lähete (Weblab/ Multilab, OHJE-2013-02859)

Lähetetiedoista tulee ilmetä näytteenottoindikaatio ja kysymyksenasettelu keskeisine kliinisine ja anamneesitietoineen, jotka saattaisivat vaikuttaa näytteen tulkintaan. Lähetetietojen tulee täsmätä lähetettävien näytepurkkien tietoihin. Esitetietoihin tulee merkitä selvästi tieto näytteen mahdollisesta tartuntavaarallisuudesta tai infektion epäilystä (esim.hepatiitti, HIV, tuberkuloosi, prionitauti).

Näyteastia: Näytteenottoputkeen lisätään näytetilavuuden verran (1:1) 50 % etanolia. Fiksatiivia on oltava vähintään näytteen tilavuuden verran.

Näyte: 1-4 ml aivo-selkäydinnestettä. Likvornäyte fiksoidaan välittömästi näytteenoton yhteydessä. Mahdollisesta makroskooppisesta artefaktaverestä on hyvä mainita lähetteessä.

Näytteen säilytys ja kuljetus: Alkoholifiksoidut näytteet säilytetään jääkaapissa ja toimitetaan patologian laboratorion näytteiden vastaanottoon huoneenlämpötilassa.

Menetelmä: Sytosentrifuugivalmiste tai MilliPore, ja Papanicolaou – perusvärjäys. Menetelmä on akkreditoitu (FINAS, T343, SFS-EN ISO 15189:2013).

Tulkinta: Sytologian esitarkastaja tulkitsee näytteen, joka jälkeen patologian erikoislääkäri tai vastuuhenkilön valtuuttama erikoistuva lääkäri antaa mikroskooppitutkimuksen perusteella lausunnon, johon kuuluu sytologinen diagnoosi sekä tekstiosana että taulukkoina. Tulkinnassa otetaan kantaa mm. solumäärään ja -tyyppihin, solujakaumaan ja mahdollisiin viitteellisiin solureaktioihin sekä kasvainsuspekteihin soluihin. Myös lähetteessä esitettyihin spesifeihin kysymyksenasetteluihin vastataan.

Virhelähteet: Näytettä ei suositella lähetettäväksi tuoreena, koska näyte säilyy erittäin huonosti. Niukkasoluisuus.

- Tekotiheys:** ma-pe
- Tulos valmiina:** 7 arkipäivän kuluessa näytteen saapumisesta (80%). Kiireellisenä pyydettyt näytteet pyritään vastaamaan nopeammin.
- Laatija, pvä:** Tuomas Rauramaa, Satu Remes, 15.9.2020
- Hyväksyjä, pvä:** Vesa Kärjä, 18.9.2020
- Päivitetty, pvä:** Essi Ikonen, Satu Remes, 21.7.2022

Akkreditoituun pätevyysalueeseen sisältyvä toiminta on nähtävissä verkkosivuilta:
www.finas.fi - Akkreditoitujen toimijain luettelo - T343.